

**Stefan Białek, *Carcer inferior*. Zakłady karne Strzelec Opolskich
w systemie represji stalinowskich (1945–1954)**

SPIS TREŚCI

Podziękowania

Wstęp

CZĘŚĆ I. ZAKŁADY KARNE STRZELEC OPOLSKICH W LATACH 1945–1954

Rozdział 1

Centralne Więzienie Karne w Strzelcach Opolskich

- 1.1. Geneza i struktura organizacyjna jednostki
 - 1.1.1. Geneza więzienia
 - 1.1.2. Miejsce jednostki w systemie penitencjarnym
 - 1.1.3. Profil i wewnętrzna organizacja jednostki
 - 1.1.4. Zatrudnianie więźniów

- 1.2. Funkcjonowanie jednostki od połowy 1945 do połowy 1951 r.
 - 1.2.1. Wpływ naczelników na funkcjonowanie więzienia przed 1950 r.
 - 1.2.2. Rygor więzienny (warunki bytowe osadzonych, opieka medyczna, represje ze strony personelu)
 - 1.2.3. Rozprężenie dyscypliny służbowej funkcjonariuszy
 - 1.2.4. Krótkotrwała liberalizacja warunków odbywania kary i radykalne zaostrenie reżimu w 1950 r.

- 1.3. Funkcjonowanie jednostki od połowy 1951 do końca 1954 r.
 - 1.3.1. Naczelnik Edward Nowak
 - 1.3.2. Nadużycia służbowe, wykroczenia dyscyplinarne i przestępstwa funkcjonariuszy

1.3.3. Zaostrzenie dyscypliny służbowej, inne przyczyny niezadowolenia wśród personelu oraz ich wpływ na funkcjonowanie jednostki

1.3.4. Rygor więzienny: represje ze strony personelu, warunki bytowe osadzonych, opieka medyczna, warunki pracy

1.3.5. Formy oporu praktykowane przez więźniów i przeciwdziałanie ze strony administracji

Rozdział 2

Więzienie Karno-Śledcze nr II w Strzelcach Opolskich

2.1. Geneza więzienia

2.2. Profil jednostki i jej organizacja

2.3. Dyscyplina służbowa i morale funkcjonariuszy

2.4. Funkcjonowanie Działu Specjalnego (III) i Działu Polityczno-Wychowawczego

2.5. Rygor więzienny: warunki bytowe osadzonych, opieka medyczna, represje ze strony personelu

2.6. Formy oporu praktykowane przez więźniów i przeciwdziałanie ze strony administracji

Rozdział 3

Ośrodek Pracy Więźniów w Strzelcach Opolskich

3.1. Geneza ośrodka

3.2. Organizacja wewnętrzna jednostki

3.3. Praca więźniów i jej uwarunkowania

3.4. Funkcjonowanie działów merytorycznych jednostki

3.5. Rygor więzienny: warunki bytowe osadzonych, opieka medyczna, represje ze strony personelu

3.6. Formy oporu praktykowane przez więźniów i przeciwdziałanie ze strony administracji

Rozdział 4

Liberalizacja systemu penitencjarnego w latach 1953–1954 oraz jej realizacja w strzeleckich zakładach karnych

CZĘŚĆ II. REPRESJONOWANIE OSADZONYCH PRZEZ FUNKCJONARIUSZY WIĘZIENNYCH

Rozdział 1

Nieudana ucieczka z Centralnego Więzienia Karnego i represjonowanie jej uczestników na początku 1951 r.

1.1. Ucieczka

1.2. Represje podjęte wobec więźniów, śledztwo i proces sądowy funkcjonariuszy więzienia

Rozdział 2

Represjonowanie osadzonych w Więzieniu Karno-Śledczym nr II i Gospodarstwie Rolnym w Łanach – sprawa Jerzego Wąsa

Rozdział 3

Represjonowanie osadzonych w Ośrodku Pracy Więźniów – przypadek Bolesława Sadowskiego

Rozdział 4

Inne, nieosądzone przestępstwa funkcjonariuszy

Rozdział 5

System represji funkcjonujący w strzeleckich zakładach karnych – uwarunkowania i skutki

5.1. Rzeczywista skala prześladowań w Centralnym Więzieniu Karnym pod kierownictwem naczelnika Dymitra Ostaszewskiego

5.2. Represje jako świadoma polityka naczelnika Dymitra Ostaszewskiego

5.3. Czynniki zewnętrzne wpływające na sposób traktowania osadzonych przez personel więzienny

5.4. Represjonowanie „wrogów” i „elementu niepewnego politycznie” wśród funkcjonariuszy więziennych

5.5. *Post scriptum*: późniejsze losy prześladowców i ich ofiar

Rozdział 6

Próba określenia skali śmiertelności więźniów w Strzelcach Opolskich w latach 1945–1956

Zakończenie

Aneks 1

Tabele

Aneks 2

Funkcjonariusze i pracownicy zakładów karnych, urzędów bezpieczeństwa oraz Milicji Obywatelskiej na Opolszczyźnie

Wykaz skrótów

Spis tabel

Spis ilustracji

Bibliografia

Ilustracje